

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Год. XVII.

НЕДЕЉА 25. ЈУЛА 1899.

Број 27.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

ЦЕНА:

За Србију на годину 6 динара
на пола године 3 „
За стране земље на годину 9 „

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

НАРЕДБА

Управа вароши Београда издала је следећу

Наредбу:

„1. Сви становници београдски без разлике положаја и занимања који примају у своје станове на преноћиште лица са стране, било то да су обични путници, било гости или рођаци, дужни су од данас да о њима подносе надлежном кварту пријаве.

Пријава се има поднети одмах а најдаље у року за 24 сата, од кад је ко код кога дошао.

2. Сви становници оних кућа и других зграда, које се издају за становање, дужни су до 15. овог месеца неизоставно и безусловно поднети својим надлежним квартима пријавне листе свију својих закупца односно кираџија, без обзира на то што су и ако су те пријаве раније подносили. А у будуће свако кретање и сваку промену у томе погледу имају достављати кварталним надлежним одмах, а најдаље у року за 24 часа.

3. Позива се грађанство да се по овој наредби најтачније управља, иначе

ће сваки онај, који у томе буде неисправан искусити најстрожије последице закона.

Наредба ова односи се на цео атар општине града Београда и Топчидера.“

Ова наредба саопштава се грађанству ради знања и управљања.

Од Суда општине београдске 12. Јула 1899 год. АБ. 5072 у Београду.

ОБЈАВА

Члан 14. закона о народним школама наређује да „свако мушко и женско дете које живи у Србији, дужно је да сврши основну школу“; а члан 17. истог закона наређује, да се сва деца прирасла за школу уписују у исту у првој половини месеца Маја. —

Школски одбор, за град Београд, преко „Општинских Новина“ позвао је родитеље да своју децу до означеног рока упишу у школу. Ну, извештаји Управитеља београдских основних школа гласе, да је се до сада пријавио врло мали број родитеља, да своју децу упишу у I разред осн. школа.

Услед тога школски одбор, у својој седници од 26. Јуна о. г. решио је, да се

упис ђака продужи до 1. Авг. о. г. Позивају се родитељи ђачки, да своју децу до тога дана упишу у школу, како после овога дана не би искусили законске последице. —

Упис ће вршити Управитељ школе у својој школи сваког радног дана.

Да се родитељи неби излагали трошку око набављања крштеница, школски одбор је добио од месних свештеника свију веран списак деце, која су прирасла за школу. А да би сваки родитељ могао поднети Управитељу школе при упису доказ да је дете прирасло за школу, Школски одбор одредио је деловођу одборског, да сваког радног дана буде у канцеларији Суда Општинског од 10 до 12 часова пре подне и издаје упутнице родитељима о дораслости деце за школу, који ће с тим упутницама ићи дотичном управитељу и уписати дете у школу.

Деловођа одборски радиће у општинском суду у соби где је Економат.

Из седнице школског одбора за град Београд 26 Јуна 1899. Бр. 303.

ТРГОВИНСКИ ЦЕНТРИ И ДРУМОВИ

по
СРПСКОЈ ЗЕМЉИ

НАПИСАО
КОСТА Н. КОСТИЋ

(НАСТАВАК)

Већ 1320 г. би забрањена приватна продаја соли у Дубровнику,¹⁾ — Дубровачка се со справљала најпре код самог града а доцније код Стона. Али дубровачка со није могла подмирити сточарске потребе српских влаха, па су с тога Дубровчани довозили соли са Малте и Сицилије,²⁾ из Триполиса,³⁾ Драча,⁴⁾ са Крфа,⁵⁾ из Пуље.⁶⁾ Били су особити синдици, salinarii, који су ишли у гласовите светске соларе да купују соли за општински рачун.⁷⁾

46. Дубровник је имао добру корист

од вина,¹⁾ јер вино из питомих и жупских места ношено на коњима у мешинама добро је продавано у српским планинским крајевима. И сами Дубровчани гајили су винову лозу, јер њихов предео беше веома погодан за културу винове лозе. Предео на коме беху подигнути дубровачки виноград, а то беше предео од Затона до Осојника, називаше се Astarea или Astaria. У Астареји било је и приватних винограда које су, по ла Меровој белешци, обрађивали на исполицу дубровачки сељаци²⁾; али је Република настојала да прошири општинске а ограничи приватне винограде.³⁾ Чак су се и дубровачке колоније по Српској Земљи бавиле културом винове лозе и винарском трговином.⁴⁾

Имајући знамениту корист од вина Дубровачка је Република забранила својим *штатутом* увоз страног вина,⁵⁾ па шта више и из Стона.⁶⁾

¹⁾ Mon. Spect. v. VIII. c. 250. (Бутинијан) Non hanno molte intrade, il nervo delle quali consiste in vini, il perchè si prevagliano dei traffichi e sono molte teste et famiglie ch'hanno cento milla ducati et piu di facoltà.

²⁾ Starine к. XIII. c. 85.

³⁾ Hstrassen c. 59, Rad к. CXIV. c. 184.

⁴⁾ Rad к. LXXXIV. c. 69.

⁵⁾ Макуш. Памят. с. 52. — Mon. Spect. v. XXIX. c. 26. — Mon. Spect. v. XI. c. 75. (Једна релација о Дубровнику од 1555. г. J sui paesi non producono altro che vini, da che nasce, che loro hanno un capitolo nel statuto, che proibisce, che non si posonio condur vini forestieri in quel territorio.

⁶⁾ Mon. Spect. v. XIII. c. 150.

Три чиновника (officiales, nobiles, homines) надгледали су да се не увезе страног вино.¹⁾ —

Дубровчани су справљали и *малвасију*,²⁾ коју су продавали а по каткад у бурадима поклањали српским владоцима и властели.³⁾

47. — Дубровчани су много трговали робљем, о чему има поузданих доказа и спомена.⁴⁾ У дубровачким царинским зборницима одређена је царина и на робове.⁵⁾

У уговору између Котора и Дубровника од 5 Јуна 1279. г. утврђено је да Которанин плати онолико царине при извозу робља из Дубровника, колико и Дубровчанин из Котора.⁶⁾ Дубровчани су сами хватали и продавали људе оближњих српских омањих кнезова, с којима су били у завади.⁷⁾ Дубровчани су продавали робље

¹⁾ Јб. с. 147., 149.; v. XXIX. c. 148.

²⁾ Rad к. V. c. 166. (Путонис Миланца Петра Каполе, од 1494. г.) Fanno de bonni vini vermigli e optime malvasie; dicono sono migliori che quelle de Candia.

³⁾ Mon. Spect. v. XXVII c. 247.

⁴⁾ О томе има спомена и у народним песмама У Вук. Пјесме књ. III. с. 91. налазе се ови стихови: „Одјаха га (Степан Ватрица Пашу Подгорицу) граду Дубровнику, па продаде њега у Латине, у Латине за меке рушпије, нека виче по мору галије.“

⁵⁾ Rad к. CXXIX c. 105; к. XV. c. 26.

⁶⁾ Mon. Spect. v. I. c. 120. §. 169.

⁷⁾ Кнез Црномир у свом писму од г. 1253. упућеном на Дубровник жали се, што су му Дубровчани ухватили 7 људи и једну жену. Mon. Serb. § 43. c. 42.

¹⁾ Јб. с. 164.

²⁾ Starine к. XIII. c. 95.

³⁾ Mon. Spect. v. I. c. 201.

⁴⁾ Rad к. XVIII. c. 228.

⁵⁾ Mon. Spect. v. XIII. c. 228.

⁶⁾ Mon. Spect. v. XXVIII. c. 158.

⁷⁾ Mon. Spect. v. XXVIII. c. 63.

Н А З Н А Њ Е

Решењем одбора општинског од 28. Маја о. г. АБр. 3926. а по одобрењу Управе вар. Београда одређена су ова места за дрварска слагалишта у Београду.

1., У дунавском крају на званој дор-колској шпаци,
2., На шкарлишту, до марвене шпаци,
3., На савској обали, где су и сада, дрварска слагалишта. На овом трећем месту биће слагалишта све дојде, док се не сагради кеј, када ће се друго, згодније одредити.

Ни на којем другом месту у вароши не могу бити дрварска слагалишта и сва, која се сада у вароши налазе, имају се до 1. Нов. о. г. преселити на једно од горе означених места.

О овоме се извештавају грађани ради знања, а дрварски трговци се позивају, да се обрате општини београдској за место на којем ће од 1. Новембра о. г. држати слагалиште за дрва и грађу.

Од суда општине Београдске, 9 Јула, 1899. год. у Београду. АБр. 3926.

О Б Ј А В А

По решењу господина Министра војног почеће ове године набавка сена и сламе у војеном сењаку у Београду куповином од народа, на дан 15. Јула ове године.

Комисија ће сено и сламу примати сваког дана од 7—12 сати пре и од 2—7 сати по подне и то само кад су лепа дани.

Цена је одређена сену 5 дин. а слами 2 дин. од сто кграма.

Примљено сено и сламу плаћаће комисија одмах по пријему.

У исто време објављује се, да ће се и пшеница и зоб за потребу војену куповати од народа на београдском житном тргу по пијачној цени.

Осим овога, сви грађани, који су од државе узели на зајам сена, сламе или пшенице имају ове године неизоставно

вратити. Ово позајмљено сено и сламу примаће комисија такође у војеном сењаку у Београду, а пшеницу код проф. слагалишту у граду.

О овоме се извештавају грађани ради знања и управљања.

Од суда општине београдске, 9. Јула 1899. год. у Београду АБр. 4968. и 5283.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК

8. јула 1899. год.

Председавао председник г. Н. Д. Стевановић; присуствовали чланови суда: г. г. Стев. Ивковић и Коста Симић; од одборника били: г. г. А. Н. Крестановић, Михаило С. Протић, Ђорђе Н. Соколовић, Ђока Тошић, И. Коалић, Васо Николић, Мих. Јовановић, Стојан Пајкић, Голуб С. Јањић, Дамјан Стојковић, К. Н. Михаиловић, Ј. Алкалај, Трифун Ђорђевић, Јанаћ Јанковић, Коста М. Ђурић, Д. Тадић, Н. Спасић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 3. Јула о. г. и у одлуци КЊБр. 425 учињена је измена и допуна:

да такса за возњу од ђумрука до Славије буде ова:

од ђумрука до железничке станице (сата) пет пара; од ђумрука до академије десет пара и од ђумрука до Славије петнајест пара.

II

На предлог одборника г. Н. Спасића, одбор је решио,

да се продужење концесије трамвајском друштву даде ако, поред изложених погодаба у решењу одборском од 3. Јула о. г. АБр. 4449, пристане да и пругу Калимегдан — Славија преполови и да за сваку половину наплаћује по пет пара тако, да возња од Калимегдана до Теразија кошта пет пара и од Теразија до Славије пет пара.

III

По прочитању акта Управе вар. Београда и њених одељака АБр. 4979, 4942, 4978, 4964,

ван, као и поједина српска господа (војвода Хрвоје, Кнез Никола Зојић, Кнез Павле Ђурђевић и др.) били противни таквом трговању и саветовали Дубровчанима да се оставе те срамне трговине.

Све до дефинитивне забране и престанка трговине робљем Дубровник је био у опште познат као један од главних тргова робљем. На његову се тргу куповало, продавало, размењивало, препродавало источно и западно робље. Италијански су трговци долазили поглавито у Дубровник, да ту по јевтину цену купе робља, које је издашно лифировала пространа Турска Царевина.²⁾ Царина од једног роба или ропкиње била је 4 гроша, од ове царине Млечани су били ослобођени.³⁾ —

48. Индустирија у Дубровнику није била занемарена, него се постепено развијала, док није у XV. в. достигла свој врхунац.⁴⁾

којима се траже уверења о владању и имовном стању невесних лица одбор је изјавио,

да су Димитрије и Станислав браћа Крстићи, земљоделци доброг владања и доброг имовног стања; да је Новак Бошковић лебар доброг владања и средњег имовног стања; да су му непознати: Никола Бошковић калфа браварски, Димитрије Ристић надничар и Милан Дробњак бив. чиновник.

IV

Председник извештава одбор, да се Владислав Ђорђевић бакалин не може да прими дужности члана заменика у пореском одбору и предлаже, да се на његово место друго лице изабере. —

Одбор је решио,

да на место Владислава Ђорђевића буде члан заменик у пореском одбору г. Ђорђе Димитријевић апотекар.

V

По прочитању молбе Јевтимија Бисерца, општинског званичника АБр. 4986, одбор је решио,

одобрава се молиоцу тридесет дана осуства ради лечења с тим, да му се исто има рачунати од дана кад га стане употребљавати.

VI

На предлог суда општинског СБр. 10484/98 одбор је решио,

одобрава се кредит од сто двадесет динара за исплату суме, коју је Петар Дугалић положио код овог суда за Павла К. Мицића. Ова сума да падне на терет партије буџетом одређене за исплату дугова општинских из ранијих година.

VII

Председник извештава одбор, да је још у 1892. год. бив. општ. извршитељ Петар Јевремовић наплатио од г. Николе Трнезића члана Управе вар. Београда 98'80 дин. што је овај дуговао војеној власти за узето официрско дело, па је Јевремовић ову наплаћену суму упропастио због чега је, као и за друге злоупотребе осуђен и казну издржао.

и самим Турцима, што је навело Млечане да 1446 г. забране својим трговцима продавати робље Дубровчанима.¹⁾ У далматинским градовима и на острвима било је доста робља, јер по њиховим статутима сваки дужник, који неби могао платити дуга, постајао је робом. Одавде су Дубровчани добијали доста робља, али још више из Босне јер је босанска властела продавала своје сељаке и ван земље.²⁾

Дубровачко је Веће издавало честе наредбе да спречи ту срамну трговину „људским месом“;³⁾ али су Дубровчани трговали робљем и у другој половини XV. века. Вероватно, та је трговина престала у XVI. в., од када се не спомиње да Дубровчани тргују робљем.⁴⁾ Из српских се споменика види, да су Царица Милица (Госпођа Евгенија) и њен син Деспот Сте-

¹⁾ Пуцић, Povjest с. 24. — Гласн. к. XXVIII. стр. 134—137. —

²⁾ Мајков, Ист. с. 248—249. — Ч. Мијатовић, Бураћ Бранковић к. I. с. 38. — Дубровчани Септ. 1419. г. пишу кнезу Павлу Ђурђевићу: „Босна продле људи, а тамо је Босна близ кањ а тон сте кње једно.“ Пуцић, Спом. к. I. с. 146.

³⁾ Mon. Spect. v. X. с. 125.; v. XII. с. 215.; v. XXII. с. 7. — Пуцић, Спом. к. I. с. 13, 31, 146. — Према овим наредбама и белешци Ф. Фабра од 1483. г. (Rad к. XLII с. 178.) Dr. Војновић грени. кад узима, да је у Дубровнику престала трговина робљем у почетку XV. в. Rad к. CXXIX. с. 106.

⁴⁾ Rad к. XVI с. 74.

¹⁾ Пуцић, Спом. к. I. с. 9—10., 31. 146.

²⁾ Пуцић, Спом. к. I. с. 10. Дубровчани 1. Окт. 1397. пишу Николи Зојићу: „....., јер је видљиво ксјам скѣтс и каша љубокк могла је чѣти, јеръ есјки дњњ мнѣне робина изъ Цариграда и изъ Патолније изъ ксѣхъ земљ царекѣхъ и покодѣ нхъ ксдѣ нмъ годѣ.“ — Rad к. XVI. с. 74.

³⁾ Rad к. CXXIX. с. 105.

⁴⁾ Handelsstrassen с. 59.

Како је један од главних дубровачких увоза била *чоха* или *свиша*, то су Дубровчани настојали и најзад успели, да у Дубровнику подигну *фабрику сукна 1343 г.* По Филипу де Диверзису, који је само годину дана доцније (1434. г.) дошао у Дубровник, Дубровчани 1433. г. дозвоше у свој град из Пјаченце мајсторе *Петра Паншелу* и *Павла Бусина* („браћу једне матере а два оца“); саградише им фабрику чохе; дадоше им 5.000 п.пера на зајам за 10 год. без интереса, да би могли отпочети рад у новој саграђеној и снабдевеној фабрици; поклонише им кућу и виноград; обећаше им награду за сваки израђени комад чохе по један дукат; у скоро Павле умре а Петар са својим сестрићима Филипом и Вартоломејем Силвићима разви огроман рад у фабрици, одужи се Дубровчанима, обогати се много и би примљен у дубровачко грађанство.¹⁾ Дубровачко сукно брзо изађе на добар глас и успе да се мери са самим млетачким сукном и да га превазиђе. Већ 1462. г. Млетци морадоше предузимати прохибитивне мере противу дубровачког сукна и да под великом казном запрете својим трговцима, да не смеју из Дубров-

¹⁾ Макуш, Извѣд с. 326, 370—271. — Mon. Spect. v. XIV. с. 55., 251. — Гласн. к. XXXVII. с. 209.; к. XXXVIII с. 102.

Како војена власт тражи, да се ова сума исплати из општинске касе, одбор је, по саслушању свега овога решио,

одобрава се кредит од 98.80 дин. (деведесет осам динара и осамдесет пара) за исплату ове упропашћене суме и исти да падне на терет партије буџетом предвиђене за исплату дугова општинских из ранијих година.

VIII

По прочитању извештаја суда општине београдске одбор је на основу правила о уређењу димничарског еснафа решио,

да димничар београдски за квартал дорћолски Риста Милишић буде димничар и у Топчидеру и целом његовом рејону.

IX

По прочитању предлога водоводног одељења АБр. 4605 о тумачењу члана 12 правила за везивање београдског водовода са кућама односно наплате особене таксе на кафанске и механске радње, одбор је решио,

у сваја се у свему ово предложено тумачење члана 12 правила за везивање београдског водовода са кућама. Пре извршења овог решења да водоводно одељење поднесе одбору списак свих кафана и механа, на које се овај предлог и тумачење има применити.

X

По прочитању извештаја ГБр. 1574, одбор је решио,

прима се к знању са одобрењем ова одређена оса у Личанској (Кожарској) улици.

XI

На предлог суда општинског АБр. 4983 а на основу правила о новоме гробљу, одбор је решио,

да чланови гробљанског одбора буду одборници г. г. Трифун Ђорђевић, Младен Николић, Јанаћ М. Јанковић и Богоје Јовановић.

XII

По прочитању представке извозничког еснафа АБр. 4866, којим изјављује, да се са да-

тим прилогом општинским од 4000 дин. не може подићи модерна зграда за кантар на житном тргу и моли општину, да она о својем трошку ову зграду подигне а еснаф ће, колико му буде могућно, припомоћи прилогом, — одбор је одлучио,

да грађевинско одељење поднесе извештај, шта би коштала ова зграда, коју жели еснаф да подигне на житном тргу.

XIII

По прочитању жалбе Јована Илића воскара олд. АБр. 4794, односно наплате дуга за саграђену калдрму и откопану земљу, одбор је решио,

да се од Јована Илића наплати цео дуг за саграђену калдрму а за откопавање земље у онолико, у колико је откопавање било и ако је било.

О Б Ј А В А

Суд општине града Београда овим опомиње све олд. предузимаче и тесаче, да у будуће несмеју без нарочитог Судског одобрења, на општинским земљиштима како у вароши тако и у околини варошкој, **истоваривати разне грађевинске материјале и јапију и ову тесати.**

Ако је коме потребно да се са општинским земљиштем за неко извесно време послужи, мора се предходно да обрати Суду општинском за дозволу.

Од Суда општине града Београда 24. Јуна 1899. год. у Београду.

О Б Ј А В А

Суд општине града Београда, држаће оферталну лицитацију, за набавку **2000 кубних метара дрва**, за огрев основних школа и осталих општинских одељења и то:

800 куб. метара букових. и

1200 " " мешаних, између којих долазе Церова, Граничева и Јасенова.

Дубровачке републике дубровачка је индустрија била на добром гласу: У целој се Јевропи цениле лепе и трајне дубровачке израђевине, увозиле се свуда па и у Француску.¹⁾

По Српској Земљи Дубровчани су закупљивали руднике, тргове, царине,²⁾ и од тих закупа Дубровчани су имали знамените користи. Из једног дубровачког пи-

браће“ у нашим народним песмама Вук, Пјесме к. II. с. 442.; к. III. с. 422. — Дубровчани 18. окт. 1412. г. пишу војводи Сандаљу:..... ми имамо мансторе од њорџниа кон стоје сь нами на плат8 и на 8к-чть: да си с8 колни скога њорџниа предати кьсакон8 и изьнети на дкорь.“ Пуцић Свом. к. I. § 210. с. 113—114. — У Дубровнику је било сликара, који су у Дубровнику живели од свог заната а по нешто им је Република плаћала. Види Mon. Spect. v. XXVIII. с. 96 („Manuel Grecus pictor“). — Соранцов путописац (1575 г.) бележи да је у Дубровнику толико много занатлија, да би били довољни и за град три пута већи. Rad. k. CXXIV. с. 20,

1) König, Dalmatien к. II. с. 239. — Ла Мер се веома неповољно изражава о дубровачкој индустрији и вештинама; али у његовим речима има много непристрасности „Lorsque l'on considère les Ragusais du côté de l'industrie, on s' imagine n' être encore qu' à deux siècles du deluge. Les arts sont dans une enfance perpetuelle, et n' en sortir jamais, tant qu'ils ne seront pas encouragés ni par l'honneur ni par le profit“ и т. д. „Дубровачке су израђевине груби, рђаве и скупе“ и т. д. Striine к. XIII. с. 85—87.

2) Dr. K. Јиречек Срп. Споменици §§ 9—11., 15., 31., 35., 36., 39., 41., 43., 50., 52., 58., 70.; с. с. 26—29., 31., 32., 45., 48., 49., 50—52., 50., 52., 64., 65., 72., 73. — Пуцић, Спом. к. II. §§ 45., 74., 90., 95., 98.; с. 33., 61., 75., 76., 80., 82. и т. д. и т. д.

Рок подношењу оферата је 26. Јула т. г.

Кауција је 1000. динара.

Ближи услови могу се видети у канцеларији Економног одељења Суда општинског и то: радним даном од 8 до 12 пре, и од 3—6 сати после подне, а празником од 9 до 11 сати пре подне.

Од стране Суда општине града Београда АБр. 5171. 15. Јула 1899. год. у Београду.

О Б Ј А В А

Суд општине града Београда, на дан 19 јула тек. год. издаваће јавном усменом лицитацијом под закуп својих 15 плацева на тркалишту до марвеног трга за **дрварнице.**

Лицитација ова држаће се у канцеларији трошаринској на марвеном тргу, од 8 до 12 пре, и од 3 до 6 сати после подне.

Кауција се полаже у 200 динара у готовом новцу или у државним артијама од вредности.

Ближе погодбе и ситуациони план, могу се видети у канцеларији економног одељења Суда општинског сваког дана за време канцеларијско.

Позивају се лицитанти да горњег дана на лицитацију дођу и лицитирају.

Од стране Суда општине града Београда 22. јула 1899. године у Београду, АБр. 5321.

О Г Л А С

Према одобрењу г. Министра Просвете од 10 јула ове године Бр. 6227. држаће Управа града јавну усмену лицитацију, у своје грађевинском одељењу, у згради општинског суда, на дан 5. августа тек. год. у 10 часова пре подне за **оправку зграде пок. Димитрија Николића—Беље**, постојеће у вароши Београду.

Предрачунска је сума овога посла 468 дин. и 86 пара дин., а кауција износи 100

сма види се, да су Дубровчани закупљивали и остале дажбине у српским државама.¹⁾ —

Многобројне колоније, факторије Дубровчана биле су расуте по Српској Земљи. Није било у Српској Земљи знатнијег насеља, трга на броду, поред мора, манастира или цркве, где није била дубровачка колонија. Страни какав трговац није могао никуда поћи по Српској Земљи а да не сретне дубровачки караван, где жури са свакојаким трговинама на какав српски трг или црквени сабор или где се већ враћа у свој град са различним сировинама.

На челу каравана јездио је вођа, који се звао *капешаном* и који је носио са собом владалачку повељу о слободи трговања Дубровчана по Српској Земљи.²⁾

У знатнијим и већим местима у Српској Земљи Дубровчани имаћаху свој консулат³⁾ и трговачки суд; свака је дубро-

ника извозити сукно.¹⁾ Колико су у свету биле гласовите Дубровачке фабрике види се из тога, што је француски краљ Карло IX слао у Дубровник француске раденике да се науче вештијој ткачкој и бродарској индустрији.²⁾ Дубровачке златарске радионице биле су на добром гласу и Дубровачко је Веће настојало да их одржи на висини млетачких златарница, у свету онда најславнијих.³⁾ Дубровачке златарнице највише на глас изађоше у XV. веку, када Дубровчани држаху најбогатије руднике Деспота Ђурђа Бранковића.⁴⁾ У Дубровнику се још фабриковала и разна стакларија, боје, сапун, воштане свеће (*candelae de sega*), оружије, разне гвожђарске справе, лили се разни метали, фабриковале се ципеле (једна од главних дубровачких улица звала се „*Између Превара*“), барут, бродови, разни математички и астрономски инструменти, слике, чиниле коже и т. д.⁵⁾ За све време

1) Myn. Spect. v. XXII. с. 226—227. § 225.

2) Макуш. Изслѣд. с. 21. — Гласн. к. XXXVIII с. 102.

3) Rad. k. CXIV с. 186—187. — Мајков, Ист. с. 251 — У споменицима се спомињу дубровачки златари *fiarri-ces*) странца али и Срби. Види Mon. Spect. v. XXVII с. 36., 38., 143., 201.; v. XXVIII. с. 12.; v. XXIX. с. 387.

4) Гласн. к. XXXVIII. с. 113.

5) Handelsstrassen с. 59. Макуш. Изслѣд. с. 23. Rad. k. CXIV. с. 186., 187., 214.; k. LIV. с. 63. — Engel с. 205. — Гласн. к. XXXVIII. с. 121.—122. — „Дубровачке

1) Босански војвода Стеван уверава Дубровчане да је од Дубровчанина Влахуше Лапичића прамко дуг од царине и бродова. Пуцић, Спом. к. II. §. 128. с. 111.

2) Mon. Spect. v. XXIX. с. 41.

3) Дубровчани пишу г. — Апр.: „Ми смо писали заповѣдање нашѣмь дубровчаномь кьсаконь кон с8 по ксон срѣбскон землн.“ Пуцић Спом. к. I. с. 62., 63.

дин. у готовом новцу, вредећим папирима или интабулацији према закону.

Позивају се предузимачи да дођу и лицитирају.

ГБр. 626, од грађевинског одељења Управе града Београда, 23. јула 1899 год. у Београду.

О Г Л А С

Према одобрењу г. Министра Грађевина од 12. Јула ове године Бр. 5105. држаће Управа града Београда јавну усмену лицитацију, у своме грађевинском одељењу, у згради општинског суда, на дан 3. Августа у 10 часова пре подне за **оправку зграде Гимназије Вука Стефана Караџића** у Београду.

Предрачунска је сума овога посла 724 дин. и 90 п. дин., а кауција износи 150 дин. у готовом новцу, вредећим папирима или интабулацији, према закону.

Позивају се предузимачи да дођу и лицитирају.

ГБр. 615. Од грађевинског одељења Управе града Београда, у Београду.

О Г Л А С

Према одобрењу г. Министра грађевина од 12. Јула Бр. 5008. држаће Управа града Београда јавну усмену лицитацију, у своме грађевинском одељењу, у згради општинског суда, на дан 7. Августа у 10. часова пре подне за **оправку зграде жандармеријске касарне у Београду.**

Предрачунска цена овога посла је 3280 дин. и 64 п. дин. а кауција износи 500 дин. у готовом новцу, вредећим папирима или интабулацији, према закону.

Позивају се предузимачи да дођу и лицитирају.

Из канцеларије грађевинског одељења Управе града Београда, 18. Јула 1899. год. ГБр. 604. у Београду.

О Б Ј А В А

Према распису Господина Министра народне привреде од 3 маја тек. год. ПБр. 2514 држаће се ове године у вароши **Пироту тродневни марвени панађур** у дане 15, 16 и 17 августа текуће године.

На овоме панађуру продаваће се поред свију врста стоке и сви ово-земаљски производи законом одобрени.

Ово се саопштава привредном и трговачком свету ради знања.

Од суда Општ. вароши Пирота 16 јула 1899 године, № 5264 у Пироту.

О Г Л А С

Према одобрењу г. Министра грађевина 6. Јула о. г. Бр. 4568. држаће Управа града Београда јавну усмену лицитацију, у своме грађевинском одељењу, у згради општинског суда, на дан 31. Јула ове године у 10 часова пре подне за **грађење дрвене капије у оградни кошутњака у Топчидеру.**

Предрачунска цена овога посла је 1413 дин. 5 п. дин. а кауција износи 150 дин. у готовом новцу, вредећим папирима или интабулацији, према закону.

Позивају се предузимачи да дођу и лицитирају.

Из канцеларије грађевинског одељења Управе града Београда, 9. Јула 1899 год. ГБр. 576. у Београду.

О Г Л А С

Према одобрењу г. Министра грађевина од 8. Јула т. г. Бр. 3312 држаће Управа града Београда јавну усмену лицитацију, у своме грађевинском одељењу, у згради општинског суда, на дан 30 Јула ове године у 10 часова пре подне за **оправку меридијанског павиљона у опсерваторији Вел. Школе.**

Предрачунска цена овога посла је 419 дин. 40 п. дин. а кауција износи 50 дин. у готовом новцу, вредећим папирима или интабулацији према закону.

Позивају се предузимачи да дођу и лицитирају.

Из канцеларије грађевинског одељења Управе града Београда, 9. Јула 1899 год. ГБр. 575 у Београду.

ТАКСЕ ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савањски, Теразијски, Варошки и Врачарски

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом — — — — — 0.25 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином — — — — — 0.70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале — 1.50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилушки

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом — — — — — 0.20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином — — — — — 0.60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале — 1.— д.

Од суда општине београдске 28. августа 1892 год. АБр. 9449.

вачка колонија имала своју цркву и гробље.¹⁾ Дубровачки консули имали су на првом месту да штите трговинске интересе свога града, а Република је њима придавала и политичку мисију и функцију. Дубровачки консул морао је увек пратити српског владоца, био он на своме двору летњиковцу, или на бојном пољу; консул је имао да суди и приватне спорове Дубровчана; ако потреба захтева морао је дубровачки консул ићи и у оближња места где има Дубровчана; он је имао право суђења приватних спорова Дубровчана; он није смео трговати ни у своје име ни у име кога члана своје породице, нити да с киме ортакује у трговинским спекулацијама; на послугу су му биле дане неколике слуге с неколико коња; од своје годишње плате обично 200 или 400 п.п. и од царинења дубровачке робе која се увози и извози из Србије, консул је издржавао себе и своју послугу.²⁾ На своје консуле и министре на страним дворovima Дубровчани су много трошили, у времену свога пада Дубровачка је Република трошила годишње на њих 24.658 грошева.³⁾

¹⁾ Rad k. VII. c. 184.

²⁾ Mon. Spect. v. XXIX. c. 284., 342—343.

³⁾ Макуш. Ислѣд. с. 24.

Са својим многобројним колонијама и консулима по Српској земљи Дубровчани су одржавали везу помоћу плаћених курира (у лат. спом. *cursores*; у итал. *curieri*, *chorieri*, *choreri*; у срп. *књижевници*, *листоноше*, *књигоноше*). Полазећи на пут курири су пред Већем полатали заклетву да ће у одређеном времену предати писмо у руке адресанту.¹⁾ Ови државни гласници могли су под извесним условима кадгод вршити услуге и појединим грађанима, а већи дубровачки трговци имађаху и своје гласнике.²⁾

Својим материјалним богатством Дубровник је изашао на велик глас, да се о његову богатству по свету бајке причале,³⁾ Фелике Фабр вели за Дубровник да нема богатије општине на свету.⁴⁾ Већ споменути Никола де Николај вели за Дубровчане да су веома богати, јер сви иду за трговином и добитком.⁵⁾ Један анонимни

¹⁾ M. n. Spect. v. X. c. 121., 127., v. XIII. c. 238.

²⁾ Handelsstrassen c. 69.

³⁾ Једну од таквих бајки за Мер саопштава. Једна, причало се, велика множина из Шпаније истераних Јевреја и Мавара укрца се на дубровачке лађе да се разаспе по свету. Дубровчани, који су возили ове прогнанике, на мору поубијају их и дограбе њихово огромно благо чиме јако увећаше своје богатство. Starine k. XIII. c. 43.

⁴⁾ Rad k. XLII. c. 178—179.

⁵⁾ Rad k. LXII. c. 86.

путописац: Дубровчани су сви трговци од природе лукави, одани интересцилуку;¹⁾ а једна релација још додаје да су Дубровчани лакоми као и већина трговаца.²⁾ Соранцов путописац бележи: да је Дубровчанима главно занимање трговина и да се једино труде да што више згрну новаца, да имају 100 великих трговачких бродова и 5.000 морнара.³⁾ И т. д.

Својим богатством, а на првом месту својим карактером, Дубровчани су уживали велики глас и поштовање на свима странама а особито у Српској земљи. Српска властела па и сами владоци сматраху за част звати се *дубровачким грађанином*.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

¹⁾ Starine k. X. c. 256. J cittadini quasi tutti sono mercanti di natura avari, et datti in tutto alquadrugno ит. д.

²⁾ Mon. Spect. v. XI. c. 74. Attendeno solamente a far einari contanti. Sono nniversalmente ricchi e avari come mlpui de mercanti.

³⁾ Rad k. CXXIV. c. 20.